

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Mehszórai árak		Vidéken:	
Melyben:			
1 óra	1 K.	1 óra	150 K.
1 évre	3 K.	1 évre	450 K.
1 évre	6 K.	1 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	18 K.

Megjelent minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-ter 1.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Feladó szerkesztő és lapigazgató: Baranyay Lajos.

Cserey István

a 31. tábori tüzérezred hadnagya és törőlmetszeft magyar fiú volt.

Abból a magyarságból származott, kiknek elei mindig az első sorokban küzdöttek: mikor a szent Haza veszályban forgott. Magyar voltát fenkölt eszményi értelemben fogta föl a fiatal, törekvő, tehetséges hadnagy.

S azért — mikor a véres kardot végighordozták hazánkban — azonnal jelentkezett katonai szolgálatra, hogy apáihoz méltóan ő is vérvél áldozzon a Haza szent ügyének.

Azonban Cserey István hadnagy urnak egy nagy büne volt: magyar volt!

Ő volt az egyedüli magyar tiszt a csupa cseh és lengyel tisztakból álló 31. tábori tüzérezredben, a mely bekeidőben Sztaniszlau városában állomásoz.

Cserey István hadnagy a szekaturák, az igazságtalanságok valóságos gólgótját szenvedte végig azért, mert:

magyar fiú volt!

Gyávasággal vádolták, fogságba vetették — úgy, hogy a különben amúgy is érzékeny lelkű hadnagy, megúvna az ártatlanul való meghurcoltatást, (a mellőzésre még csak nem is reagált!) megúvna a tantaluszi lelki kínokat, melyeket nemes magyar szívének szenvednie kellett — hű nevével együtt öngyilkosságot követett el. Széngázzal megmérgezték magukat. Mind a kettő természetesen meghalt.

El tudjuk képzelni — mit szenvedhetett Cserey István hadnagy ur, a kinek még tisztí voltát sem akarták elismerni „tévedés“-ből; kinek gyomorbarajos voltából eredő gyengeségeit „gyávaság“-nak bélyegezték és — hadbírótság elé állították; kit vizsgálati fogságba vetettek — holott a hivatalos aktában világosan ki volt írva a szabaddal való hagyás.

A nagyvilág közönsége ezt se tudta volna meg soha —

ha önhalála előtt nem írja meg mindezeket Cserey hadnagy ur — egyik jóbarátjának, aki gondoskodott róla, hogy a népképviselő házában is lehulljon a lepel bizonyos dolgokról...
Most csak ennyit!

De Cserey István hadnagy ur szomorú tragédiáját feljegyezzük és eltesszük — háboru utánig.

Aztán — aztán majd folytatni fogjuk!

B. R.

Háboru.

Olaszország kitart szövetségesei mellett.

Sem Rómából, sem Londonból, vagy Párisból, vagy Pétervárról nem került ki semmiféle békejavaslat és az entente egyik államában sem nyilatkozott meg békevág s az entente egyik államában sem reagáltak elhangzott békenyilatkozatokra. Az ententének államai, köztük Olaszország is, annyira nem gondolnak a békére, annyira nem gondolnak háborúnak abbahagyására, hogy mindenképen elárulják a háboru folytatására való feltétlenül eltökéltségüket.

Egyetlen, többé-kevésbé hivatalos jelleggel felruházott politikai személyiséget sem küldtek az olaszok, vagy a franciák, vagy az angolok, vagy az oroszok Svájcba, ahol Bülow herceg tartózkodik. Hagába, ahol Soli német államtitkar járt legutóbb, vagy a Vatikánba, ahol Hartmann bíboros érkezett meg. Franciaországban, Angliában, Oroszországban és Olaszországban a közvélemény egyhangúlag követeli, hogy a háboru tovább folytassák és a békére addig ne gondoljanak, amíg a német militarizmust teljesen le nem verték. Ma nagyon messze vagyunk még attól, hogy a német militarizmust teljesen leötrögtessék, de ezt a célt elérni: szilárd elhatározottságunk. Olaszország híten kitart szövetségesei mellett. Olaszország nyugodtan kivárja az időt. Így írnak enteték. Mintha bizony valaki komolyan venné az ilyen fenyegetéseket. Adják ők még alább is. Talán előbb, mint gondolnánk.

Visszavert oroszok.

A besszarabiai haláron folyó csata hevessége növekedett. Hósis csapataink s valamennyi közt legelő a budapesti honvédhadosztályt a tegnapi jelen-

lét támadásokon kívül, melyek mind a legkorábbi reggeli órákban zajlottak le, késő délutánig csaknem óránként a tuleróban levő haderő szívós támadásait verték vissza Toporouc és Boján közt különböző helyeken. Az ellenség a harcok folyamán néhányszor behatolt lövészárkainkba, de mindig kérésztában verték vissza, egy esetben egy lendületes ellentámadással a 6-ik és 30-ik gyalogezredek. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek, hadállásaink előterét orosz hullák borítják. Egyes zászlóaljok arcvonal szakaszán 800—1000 orosz hullát számláltak össze.

A Pflanzler-Baltin hadsereg többi harcvonala egész nap orosz tüzéség tüzelése alatt állt. Az észak felé folytatólag közeledő harcvonalon, Kelet-Galicában rövid ideig tartó tüzéségi harc volt.

Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök a frontmögötti elvezérlésről.

Szűts Jenő alispán, miként már megírtuk, legutóbb komolyhangu felhívásban fordult Fejérmegye szolgabíráihoz, orvosaihoz és községi hatóságaihoz, hogy minden módon hasanakk oda, hogy a magyarság frontmögötti pusztulása: a nagy gyermekhalandóság lehetőleg csökkentessék. Ebben az ügyben a Stefánia-szövetség közbejöttével most értekezlet is volt Székesfehérvárott a vármegeyház nagytermében, amelyről való távolmaradását Prohászka püspök levélben mentette ki: A megyéspüspök ebben a levélben a többek között így ír:

Ma, amikor ezerszámra pusztulnak el magyar gazdáink a harcterekeken, az lesz legsürgősebb feladatunk, hogy a nemzetnek a gyermekhalandóság révén való frontmögötti lassu, de folytonos elvezérlését minden lehető eszközzel megszüntessék. Védünk kell a gyermeket, hogy a halál el ne ragadja s ugyanakkor fel kell karolnunk a szülőanyját minden lehető eszközzel megvédelmeztük. Védünk kell a gyermeket, hogy a halál el ne ragadja s ugyanakkor fel kell karolnunk a szülőanyját minden lehető eszközzel megvédelmeztük. Védünk kell a gyermeket, hogy a halál el ne ragadja s ugyanakkor fel kell karolnunk a szülőanyját minden lehető eszközzel megvédelmeztük.

A jövő színháza.

Ha az ember a színház ellen szót mer emelni, az emberek rendszerint a véleletek érveivel felelnek.

En nem a színház ellen beszéltem, sőt egyenesen kijelentettem, hogy a színházai kritizálni nem akarom, mert hátha a színházjárók érzik magukat sértve. Darázs fészekbe nyultam. Nem baj.

Most aztán egyesek azt gondolják rólam, hogy én talán be akarom zárítani a színházat.

Eszem ágában sincs!

Sőt óhajom, hogy megmaradjon. Még inkább óhajom, hogy a város kezében maradjon és úgy még a gondolatot is elkerüljük, hogy a mi városi színházunk magánkézre kerüljön s magán ember üzlete legyen. Hozzákapcsolom még azt a gondolatot is, hogy a város keressen módot rá, hogy minél jobban a hóna alá nyuljon a színháznak. Segitse, tegye életképesé.

Miért?

Azért mert a színházat ki nem kerülhetjük. Az emberek szórakozni mulatni akarnak. Ha nem lesz színházi mulatság, keresnek más mulatságot és talán rosszabbat, mint amelyet a színházban találnak.

Tehát tartsuk meg a színházat, segítsük, azért, hogy minél szívósabb tehessük, hogy a tisztességes szórakozásra alkalom adassék, mert a tisztességes szórakoztatás mellett alkalom nyílik a művészet és józlesség becsempészésére is. Mert azt a kettőt cukrova kell beadni a közönségnek, különben nem veszi be.

Nekem csak az ellen volt kifogásom, hogy a mostani nehéz időkben, amikor száz meg száz kérés könyörögve, esdekelve kopogtat az ajtóinkon, amikor több száz iskolás gyerek nem tud iskolába menni, mert az apja véres harcban s az anyja nem tud a gyermeknek cipőt venni. Magyarország határát védelmezi, mikor krimálisan a rossz utainkon összetörik a kőstb. stb. mond, hogy ugyanakkor mi közadóból szubvencionáljuk a színházat, amikor a mulató pnbikum könnyedén magára vállalhatná azt az áldozatot egy kis ráfizetéssel, amit így a város kasszájából szavaztak meg.

Az én álláspontom ez volt. — Most folytatom azt, hogy hogyan gondolom én a színház nívójának emelését, szubvencionál való segítését.

Tessék a színházat összekapcsolni moziival. Hiába erőlködünk, a tények úgy alakulnak, hogy a mozi ma népszerűbb, mint a színház, főleg pedig jövedelmezőbb. Hogy miért, azt most itt nem fejtegetem. A mi színházunk

az év kétharmad részében üres, használatlan. De ha játszanak is benne este 8 órakor a színház, akkor is lehetne délután 5—6 órakor mozielőadásokat tartatni. Így a nagyszabású épületünket jól kihasználánk, gondolhatnánk a közönség szórakozásáról és a színházi épületünk annyi jövedelmet hozna, hogy a várost, illetőleg az adózó polgárokat megmenthetnénk attól, hogy a színház és a vele kapcsolatos művészet, és szórakozás pénzébe kerülne.

És mindezt azért akarnám így, hogy az egész ház, a benne dolgozó mozi, színház, szórakozási művészet a város kezébe, illetőleg felügyelete alá kerüljön és megkapnánk belőle mindazt, ami egy kulturintézménytől elvárni lehetne.

Ne hozzon nekem senki megint elő mindenféle lehetetlen argumentációt, hogy én talán imaházát, passziójátékok színterét, erkölcsnevelő esztorgapaddát akarom a színházat átválttatni. Dehogy! Tudom én, hogy mit lehet a színházról vámi és tudom, hogy mit lehet a közönségtől vámi. Nem kívánok én lehetetlent és nem kívánok semmiféle retrográd irányzat zászlóvivőjévé degradálódni. Modern ember vagyok és a szó modern főfogása szerint kereselem a lehetőségek megoldását.

Hogy az a városi felügyelet milyen lenne, a következőkben vázolólok:

Megtenném Lauschmann Gyula drt és Rexa Dezsőt, vagy az egyiket, vagy a másikat ennek az intézménynek vezetőjévé, vagy egyiket a színházi, a másikat a mozi vezetőjévé. Mindkettőt olyan szellemi vívón álló ember, akire bátran rá bízom a város színházi kulturájának felelősségét mellőlt való vezetését. Jól ismerem őket és tudom, hogy ismeretkörik, és irodalomban való jártasságuk, jóízűségük megállán a helyét akkor, amikor a város kulturális érdekéről volna szó! Ne tessék félni, hogy akár a színház, akár a mozi nem szolgálna mulatsággal, nem volna érdekes a közönségnek meg kellene bannia azt, hogy haszontalanságra dobta ki a pénzt.

Nálunk az a baj, hogy nincs elegendő pénz és nincs elég hatályos ellenőrzés. A színház csak játszik, amit betanítottak velük. De a direktor azt szokta mondani, hogy alkalmazkodnia kell a közönség gyengéhez, mert különben nem tud vonzani. A színházat ellenőrző közeg azt mondja: szívesen képviselném az erkölcs és jóízű álláspontját az igazgatásával szemben, azonban a hatalmam nem korlátlan, és sem várhatok a színházról akkora művészetet, mint amekkora szeretnék, mivel az igazi, a közönséget vonzó művészetet meg kell fizetni, pénzt azonban nem kaptam ilyen passziók lehetővételére.

Tehát, ha a város kihasználná a színházi épületet úgy, mint a hógyan kihasználni módjában volna, ha megfelelő jövedelmet teremtené elő a színházi épületben, mint kulturházban való előadásokból, ha ebből igazi művészek fizetésére való pénze volna és nem szorulna rá az olcsó attrakciókra, akkor volna kifogástalan moziunk, volna kifogástalan színházunk, volna egy kulturházunk s még ráfizetni se kellene.

Atadom ezt az ideát a nyilvánosságának. Tessék róla beszélni.
Bilkel Ferenc.

Felsőbbleányiskolánk jövője.

(Vége.)

A felsőbbleányiskola sok alkalmazkodása dacára görcsösen ragaszkodott eredeti hivatásához. Mivel azonban a szükség szivósabb valami, mint a tradíciókhoz való ily ragaszkodás: a felsőbb leányiskola felsőbb osztályaiban elnéptelvény, kénytelen igényei szerint átalakulnia.

Ezen átalakulás mikéntjére nézve. eltérő a növeveléssel foglalkozók véleménye, csak abban egyeznek meg mindannyian, hogy az új típusú iskolának nyolcosztályosnak és középiskolának kell lennie. Ez az új középiskola foglalná el a mai, már nem modern, felsőbb leányiskola helyét. Irányát tekintve, a vélemények a gimnázium és reáliskola között oszlanak meg. A hivatalos forum egy memorandumot terjesztett a kormány elé elvi hozzájárulás céljából, melyben a leendő leányközépiskola irányát és tantervét körvonalozza. Eszerint az új leányközépiskola közébelő állana a fiú reáliskolához, mint a gimnáziumhoz. Tanterve felölelné a modern nyelveket, a reáliskola legfontosabb tantárgyait és a nevelést, háztartást, kézimunkát. Fakultative tanítanák az V. vagy VI. osztálytól kezdve a latint és görögöt. A nyolc osztályhoz csatlakoznék egy háziasszony iskolája. A torna, háztartást, kézimunka és ének kivételével a többi tárgyat csak középiskolai képesítései tanár taníthatná.

A leányközépiskola-mindazokra a hivatalnoki pályákra képesítene, amelyekre a fiúkat a gimnázium és reáliskola képesíti. Ezenkívül a polgári tanítónőképzőre, kereskedelmi akadémia, képzőművészeti főiskolára és nevelőnői pályára. Valamelyes megszorítással az egyetemi tanulmányokra is jogot adna.

A leányközépiskola nevelőnői képesítése valószínűleg úgy értenőd, hogy a leányiskolák internátusai ilyen képzettségű nevelőnőket kapnának. Amiből nyilvánvaló, hogy az áll. leányinternátusokban nevelőnői állásokat szerveznének a tanítónőképző internátusok mintájára.

Ha a háború közbe nem jön,

talán már igen közel állnának az új leányközépiskola kapunyitásához. Reméljük azonban, hogy a béke hamarosan megoldja a felsőbbleányoktatás kérdését is, megkönnyítésére ama sok intelligens szülőnek, kik ma a fiúközépiskoláknál kénytelenek szerény kopogtatással egyengetni leányaik költséges és fárasztó magántanulását.

A mi felsőbb leányiskolánk jelzett átszervezésénél előreláthatóan nehézséget fog okozni az a körülmény, ami már most is megnyomorítja ezt az iskolát. t. i. az épület kérdése. Olyan ebben az épületben ez az iskola, mint a megdrótozott virág, képtelen a fejlődésre. Tudom, hogy a háború sok új anyagi terhet ró a városra, de épen ezért az adózó polgárok megérdemelnék, hogy gyermekeik egészsége ne legyen naponta veszélyeztetve a levegőtlen, udvartalan iskolákkal. Nekünk, jobban, mint bármikor, nemcsak lelkiileg, de testileg is erős, munkabíró, egészséges leánynevezőkre van szükségünk. Jesztően sok a vérszegény, csenevész leányka. Mi lesz ezekkel a nyolcosztályos iskolában, ha osztályaikban nem lesz napuság és tiszta levegő?

Szűzférvár leányifjúsága örökre hálas lenne ama ideális lelki, de gyakorlati eszű embernek, aki a lánykák nemesszivű barátjaként érdemesnek tartaná ezt az épületügyet arra, hogy megvalósulását-elete legszebb feladatává tegeje. Marosvásárhely községi felsőbb leányiskolájának igazgatója így ír Értesítőjében: „Végre teljesedni váltuk két évi vágyakozásunkat, hogy beköltözhettünk saját díszes palotánkba, ahol méltó keretben, minden szükséges eszköz birtokában, támogatva szervezett s népies internátussal, minden irányban kifejlelhetünk, megerősödhetünk s méltók leszünk arra, hogy mint igazi „díszes leányiskola” lobogathassuk a növevelés zászlóját.” (A szép épület most katonai kórház.) Marosvásárhely hét éve állította fel felsőbb leányiskoláját s ma már „díszes palotánk” is építetett számára s benne „nagyszerűen felszerelt helyiségeket” az internátus számára. A mi iskolánk 11-éves és hol vagyunk még attól, hogy „díszes palotánk” legyen? Szinte ígyletem a marosvásárhelyiekét, midőn szép, impozáns, délnék fekvő, gyönyörű helyen álló kétemeles palotájukat építőfelében láttam! Mintha az egész város büszke öntudata szólna homlokzatán viselt nevéből: „Marosvásárhely sz. kir. város felsőbb leányiskolája.”

A mi leendő leányközépiskolánk erőssé csak úgy lesz, szép jövőre csak úgy lesz képes, ha a vidéket is meg tudja bódítani. Ehhez pedig internátus szükséges. Erős a meggyőződés, hogy gyönyörűen prosperálhatna az új iskola internátussal kapcsolatban. Marosvásárhelyen 38 vidéki leány jelent-

kezett az internátusba ennek megnyitásakor. Az első esztendőben ilyen fényes siker az intézmény életrevalóságát, közszükségletet alkotó voltát bizonyítja. Nálunk is érhető e szükség s még jobban érhető lesz, ha a felsőbbleányiskola nyolcosztályú középiskolává fog átalakulni.

Vajha mi is minél előbb mondhatnánk, hogy „díszes palotá”-ban s „nagyszerűen felszerelt” internátusban gyujtjuk meg örökéző mécsünket: a szeretet munkáját, a nemzeti növevelés oltárán.

Lityán Viktoria.

Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház.

Ráckeveőri

a plebános beküld 44-95 K, melyből Ráckeveőn Szankovics Bözsi, Szöllősi Juliska, Bobek Mariska, Gyengési Mariska, Platényi Mariska és Majer Mariska gyujtettek 313-18 K, Szigetbecse filiális gyujtése 127-80 K.

Göböljárásról

Ásványi Béla lelkész 20 koronát küldött, mint az ottani hívek adományát.

Tinnyéről

pótlólag 5 korona érkezett, Kudó József táborig lelkész a harcterről 20 koronát küldött.

HIREK.

Naplójegyzetek.

*A háborúnak egyszer mégis vége lesz és egyszer mégis lesz béke a véreborult országok között és minden, ami most egymástól hermetice elzárt földek rejtekén történik, akkor kezd majd eleven és ismert valóságga elevenedni. A béke súlyos harcok kezdete lesz, nemzetek meggyógyított tekintélyüket fogják feperálgatni, vagy új értekeiket és új szerzeményeik erkölcsi jogosultságát védeni a vesztesek kísérletei ellen és a kultúra és a gazdasági munka minden fegyveres akcióban lesz, amíg a nagy rázkódástából a végleges egyensúly helyre állhat.

Ebben a küzdelemben lesznek fontosak azok a dokumentumok, amelyek a nemzetek tetteit bizonyítják, nem a hadi tetteket, amelyek értéke a béke egészen más szempontjából vitássá tehető, hanem azokat a tetteket, amelyek a háború folyamán már a békére gondolatból támadtak. Akkor fog világossá válni, hogy melyik nemzet mennyire távolodott el a kultúra ideáljától és melyik nemzetre mennyire volt torzító és elvadtó hatással az emberi közönség érzetének erőszakos megbénítása és megtudjuk akkor, hogy melyik nemzet veszülettel erkölcsé bizonyult a legemelkedet-

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkendők. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLCSÓ

szabott árak.

tebbnek, melyik nemzet szakadt el legkevésbé az emberi szépségektől, melyeknek volt a háború csak fájdalmas kényszer s melyik ragadott meg minden alkalmat, hogy romlatlan embervoltát dokumentálja, melyik őrizte a viharban a legféltőbb gonddal az ezredes civilizáció értékeit, szíval ki fog tűnni, hogy melyik nemzet az emberiséget boldoggá tevő kulturára a leghajlamosabb.

— Gyászmlse dr. Varhanek Ferencért. Még a mozgósításkor mentel dr. Varhanek Ferenc ügyvéd, városi bizottsági tag, mint a 17. honvédegyezredhez zászlósa az orosz harcra hazáját védeni. A nagy leMBERGI csata után jött a szomorú hír, hogy a közszeretben álló fiatal testvéreink s jó barátaink elesett. Egy gyilkos orosz golyó homlokunkon találta, s kioltotta az értékes életet, amelyhez annyi reményt fűztünk. A hírt közzé adtuk, hogy sem tudunk elképzelni, hogy a mi Varhanek Ferencünk, aki az ő egyenes, nyílt, becsületes jellemével, katolikus világtérfogásával egészen a szívünkhez nőtt, aki a kis iskola padjaitól kezdve a legbensőbb barátunk volt, ne lenne az élők sorában. Kutatunk utána, s amikor ellentétes változatban hallottuk a vész-hírt felőle, teljesen feléledt bennünk a remény, hogy él, hogy fogóságba juthatott, csak még életelt nem adott magáról. Rendületlenül bízunk, mikor már ugyszólván mindenki feladott a reménnyel, mi még akkor is fogolynak tartottuk. s szívszorogóra vártuk napról napra az írást messze Oroszországból. A legnagyobb hízalom, a legerősebb hit a feleségében volt, a kit a rajongásig szeretett és viszont. Az aggódó fiatal feleség még nálunk is jobban bizakodott abban, hogy az ő férje, az ő mindene nem esett el, hanem csak fogoly lett. Igazán bámulatos volt ennek a hitvesnek erős bizodalma. Multak a hónapok, az év, a másfélév. Nem jött semmi írás. A legszorosabb kutatás hiába valónak bizonyult. Reményünk a feleség reményével együtt kezdett foszladozni, s ma már sajnos, fájó szívvel bele kell törődnünk abba a tudatba, hogy dr. Varhanek Ferenc mégis meghalt, hogy mégis igaz volt az első szomorú hír, amelynek sehogysem tudtunk hitelt adni. A hosszú idő alatt biztatás helyett mindig újabb megerősítések érkeztek a hősi halálról s ma már nekünk is azt kell mondanunk, hogy nem él. Beletródtunk a megváltozhatatlanba, amint a jó felesége is Isten akaratában megnyugodva fogadja és viseli a nagy csapást, amely életében érthette. Vigasztalja az a tudat, hogy a jó férj a hazáért áldozta életét, hogy neve abba a hervadhatatlan koszorúba lesz békítve, amelyet a nemzet mindenkor a legdrágább talizmánként fog tisztelni és őrizni. A hős katonáért szerető hitvese hétfőn délelőtti 10 órakor fog a székesegyházban gyászmlsét tartatni, amelyen bizonyára mindnyájan ottlesznek azok, akik tisztelői, jóbarátai voltak a hősi

halt dr. Varhanek Ferencnek. Az elesett hősből a Fejérmegyei Napló ügyészt, legjobb barátját vesztette el. A gyászmlsét Baranyay Lajos, lapunk felelős szerkesztője fogja tartani.

— Massienihova Székesfehérvárról. Mint már megírtuk, Massienihova orosz vöröskeresztes hölgy von Mylius dán alezredes kíséretében a m. kir. javítóintézetben elhelyezett orosz-fogyó hadikórházat látogatta meg. Massienihova urhölgy és von Mylius dán alezredes a hadikórházak új parancsnokának, dr. Hubka József főorvosának, dr. Deutch Gyula és dr. Koronczay József főorvosoknak a pártján orvosi kezelésért Kraus Tivadar százados, a hadikórházak gondnokának a kitűnő élelmézésért és a szép berendezésért s végül a fáradságtalan Kussovits Győzőné urhölgynek a kitűnő konyha vezetésért, a legteljesebb elismerésüket nyilvánították.

— Katonai kiténtetés. Haideker Győző 10. h. e. beli, Novák Rezső 13. h. e. beli századosok, Klimes Béla 10. h. e. beli és Sárdi Székely Tibor 10. h. e. beli főhadnagyok Signum Laudis-t. Schneider Gáspár, Varga József, Horváth István, Habjanecz János VI. csendörkerületbeli őrnesterek a koronás ezüst érdemkeresztet kapták a vitézségi érem szalagján.

— Tisztogatják az utcákat. Végre nálunk is kirendelték az orosz foglyokat az utcák tisztogatására. Pénteken örömmel láttuk a Rákóczy-uton a foglyokat, amint a sarat tisztogatták le az utestűről. Csak aztán az összes utcákkal megtegyék ezt. Sőt jó lenne, ha az utjavításoknál, kövezéseknel is felhasználják őket. Most volna a legjobb alkalom, olcsó pénzen rendbehozni az utcáinkat.

— Pro Patria. Brandt Imre a m. kir. 17. honvédegyezred hadnagya, Budapest székesfővárosi tanító, 25 éves korában a Rarance előtti harcokban január 2-án roham közben, fején golyótól találva hősi halált halt. Bajtársai a harcmezőn helyezték örök nyugalomra.

— Nehézségek a vetőmag beszerzése körül. Mivel a tavaszi vetőmag-szükséglet bejelentésének ideje január 15-én lejárt, kétségtelen, hogy minden gazda bejelentette szükségletét és így abban a hiszenben van, hogy azt meg is kapja. Ez azonban kétséges. A szükséglet sokkal nagyobb, mint előrelátható volt és így megeshetik, hogy sokan nem kapnak annyi magot, mint amennyit kerestek vagy késsőbben érkezik majd a rendeltetési helyére, semhogy elvehető legyen. Cél szerű lesz tehát valamely olyan vetőmagról is gondoskodni, amely a rendes vetési idő után, május-juniusban is elvethető és amely endacára kielégítő magtermet és jöndelmet ad. Ilyen a pohánka, amely még június végén is elvethető és jövedelmezősége a rozssal egyenlő. A mohánka különösen gyöngye homoktalajokon jobban szokott sikerülni, mint bármely más növény.

— A vak katonáknak. Öv. Pauer Istvánné öv. Hávránakné elhalálozása alkalmából koszorúmegváltás címén a vak katonák részére 10 koronát küldött a Fejérmegyei Naplóhoz.

— A Pro Patria vasárnap az erdőházi iskolában és a Felsővárosi erdőházi elhelyezett beteg katonákat vendégelte meg sörrrel, dohánynyal, szivarral és cigarettával. A betegek hálás szívvel fogadták a hazánai egyesület adományait és ez után mondának köszönetet az egyesület buzgó színekének Széchenyi Sári grófóper és az egyesület vezetőségének. Itt említhetjük meg, hogy Paulusz Istvánné hetenkint háromszor tejet küld a betegeknek, Wertheim Pálné több ízben oszonnát oszt ki közöttük, Boda Kovács Józsefné kávéval, kaláccsal, rétesrel és almával vendégelte meg őket. A betegek köszönetét minden megjegyzés nélkül közzőljük, hisz a nemes cselekedet önmagát dicséri.

— Kényszerkirendelés lesz. A fuvaruzsoráról már nem egyszer szó esett ezen lap hasábjain. Mindnyájunk öröme most ennek is lejár a szarvát. A város ugyanis fát akart szállítani a gánti erdőből s felszolgáltatta a fuvarosokat, hogy illő díj mellett jelentkezzenek a munkára. És jelentkeztek a munkára. Fuvardíjjal azonban még a csillagos eget is kívánták. A város erre radikális eszközözöz nyult. Felhatalmazást kért a minisztertől karhatalmi kikirendelésre. s meg is kapta. Most tehát egyszerűen kényszeríteni fogja a fuvarosokat a fahordásra. Ugy kell nekik. Nagyon helyes.

— A teherpályaudvari lopások. Megírjuk, hogy a székesfehérvári teherpályaudvaron már hónapok óta rendszeresen tűzik a tolvajlásokat s minden elvithető dolognak lába kelt. A vasut már hosszabb idő óta figyelemmel kísérte ezt a büdös manipulációt, s a rendőrség segítségével most leplezte a tolvajokat. A büdgyi vizsgálatot Simon Sándor főkapitány vezette s teljes eredményre vezetett. Megállapították, hogy a lopásokat Neuvivth Ferenc és Kecskeméti József máv. alkalmazottak, továbbá Kondora János D. V. alkalmazott követték el. A nyomozás alkalmával sok lopott holmit megtaláltak a lakásukon. A büdösöket a rendőrség letartóztatta és át kísérték az ügyesség fogházába. Az ellopott tárgyak értéke több ezer korona.

— Hirtelen halál. Résztvevő értesülünk, hogy városunk közfelfelében álló udoröbényházban, Belopotocky József 64 éves korában egyhűdésben t. h. 20-án este 7 órakor hirtelen elhunyt. Lefekvésénél, pédárts tisztviselő volt, másrészt tisztok és ézerettek, városunk társadalmi pedig nagyrabecsült. A közfelfelében álló tisztviselők szolgálati jubileumát ünnepezték röviddel ezelől, amikor a legfelsőbb helyekről is a legnagyobb elismeréssel halmozták el. Most, midőn tragikus haláláról értesültünk, nemcsak mi, de városunk közönsége is az egész adóhivatal nagy fájdalommal várlik meg a szeretetreméltó, lelkiismeretes tisztviselőtől. Temetés szombaton d. u. 3 órakor lesz, Pálota-utca 19. sz. gyászházból. A gyászistenisztelet hétfőn 8 órakor lesz a székesegyházban.

— Lopják az üstöket. A tolvajok ujabban rezüstökre vetették ki hálójukat, s nem mulik el nap, hogy egynehány üstöt el ne emeljenek. Tegnap Krausz Simon Szegény Marich utca lakosától lopták el rezüstöt. Pincinger Ferencről pedig forróvízzel egytűt lopják el az üstöt egy őrizetlen pillanatban. A rendőrség a gyakori rezüstölás miatt figyelmezteti a közönséget, hogy ha az üstjét beváltani küldi, valami igazoló írást is küldjön az üsttel, hogy az üst az ő tulajdona. Erre ugyanis azért van szükség, mert így könnyebben fölön-lehet csipni az üstölvajokat, amikor beváltani akarják a lopott holmit.

— A szegény gyermekek érdekében. Mindennap egy lerogyódott, cipőlen gyermekemög jelenik meg a Fejérmegyei Napló szerkesztőségében ruháért, cipőért. Az utóbbi időben azonban nem tudunk segíteni rajtuk, mert már semmink sincs. A didergők nevében ísmét az áldozatos szívekhez fordulunk, akik eddig mindig meghalgták a kérésünket.

— Takarékoskodjunk a szénnel. Mint ismeretes, a kormány felszólította a törvényhatóságokat, hogy a közönséget a szénfogyasztás redukálására hívja fel, nemkülönben a világtánsnál, különösen a közvilágításnál is takarékoskodjanak, hogy a világtást szolgáltató telepek minél kevesebb szénrel fogyasszanak el. A

Székesfehérvár szab. kir. város

A POLLO-színháza.

Ma, szombaton utoljára

KIZÁRÓLAGOS JOGGAL.

Prof. NICK FANTOM

a detektív-felhómén az utólráhetetlen

nyomozó lángész, első kalandja.

ROB ROBIN gyémántjai

c. 4 felvonásos detektív sziaműben.

Okvetlen nézze meg! Rendes helyárak.

Tekintettel a nagy érdeklődésre, mindkét nap

3 előadás: 5, 7 és 9 órakor.

Jegy előre válthatók Krausz Verona dohánytözsdéjében.

város a közvilágítás redukálására vonatkozólag legközelebb fog határozni. Székesfehérvárott ugyan bajos a világítást redukálni, mert hiszen addig is sötétben voltunk. Ezután legfeljebb csak afrikai sötétséget csinálhatunk.

— A rokkant katonáknak. Fis ter Károly a harctérről 5. koronát küldött koszorúmegváltás címén a Fejérmegyei Naplóhoz a rokkant katonák részére.

— Hogy áll a vetés? A közönséget joggal érdekelheti, hogy a vetési munkálatok hogyan állnak. Ertesülésünk szerint a földmivélelügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint a tavalyi eredményhez képest nagy visszaesés mutatkozik. A miniszterium épp ezért nagy gondot fordít arra, hogy ezeket a hiányokat pótolja s igyekszik segíteni a helyzetben vetőmagok kiutalásával és a magvak szállításának megkönnyítésével. Az őszi vetések különben, amennyiben megtörténtek, jól állnak, az időjárás igen kedvező s csak az a baj, hogy épp a meleg miatt helyenkint kicsiráznak, ami sok gondot okoz a gazdáknak. Remélhetőleg nem jön hamarosan erősebb fagy, mint a mostani, mert különben a károk jelentékenyen szaporodni fognak.

— Vidéki előfizetőink egy része a régi előfizetés alapján újította meg az előfizetést. A lapját még 1915. júl. 1-én fel-emeltük, kérjük tehát a különböző utólagos beklüldését.

— A rokkant katonának. Mészöly János egy télikabátot küldött a Fejérmegyei Naplóhoz egy rokkant katona részére. Az adományt rendeltetési helyére küldtük.

— Érvényben marad 1916-ban is a hadiladó. A múlt évi hadiladó ügyekben igen sok felszólamlás történt. A megadózottak emberek főkönyvi kivonatokkal bizonyítják, hogy 20000 korona jövedelemmel nem bírnak. Ezeknek a főkönyvi kivonatoknak hitelességét most a közigazgatási bíróság vizsgálta fargyává tette. Tegnap különben rendeltetést a pénzügyminisztertel, amelyben tudatja, hogy a hadiladó 1916. évben is érvényben marad. Ezért felhívta a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az adó-felszólamlási bizottságokat alakítsák meg.

— A hadifoglyokkal való bánásmód. A belügyminiszternek tudomására jutott, hogy a hadifoglyok egyes vidékeken a gyermekek és suhanékok részéről gúnyolódásnak, csúfolásnak és különféle módon való bosszantásnak vannak kitéve. E végből felhívja a miniszter a közigazgatási hatóságokat, járjanak utána, hogy az említett panaszok megszűnjenek. Viszont egyes helyeken a lakosság a hadifoglyokkal tulságosan bizalmasan viselkedik, amit a családi élet tisztasága céljából kell megakadályozni. Minden munkaadó részletes utasítást kapott, hogyan bánjon a munkára kiadott hadifoglyokkal, tehát ahhoz tartsa is magát, ellenkező esetben a hadifoglyokat el fogják tölük venni.

— Az egyetlen négyfilléres országos, keresztény újság az Új Lap. A laparúsítóknál és üzletekben kapható.

— Kehögés és rekedtség ellen a legjobbnak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimált mellpasztilla. Egy doboz ára 50 fillér. Kapható Szűts Rebet „Magyar Korona” gyógyszertárban, Székesfehérvár, Városházter.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a rézistök ideiglenes pótlására raktáron tartok égetett, horganyozott mosóüstöket és vasbográcsokat mindenféle méretben, ugyszintén az ilynemű dolgoknak cinezését is elvállalom.

Tisztelettel

Váli Ferenc
rézműves.
SIMOR-UTCA 1. SZ.
(Buzapiac.)

SZINHÁZ.

A bájós ismeretlen. Csütörtökön este másodszor ment ez a színtelen, értékelen librettóú és muzsikájú operettizé. Az előadás utjól jó volt és a nagy jóakarát megette a meglehetét. Falussy, Tercsányi voltak a vezetők, Krémer, Révész és Szencső a megfelelő partnerek, amit különben valamennyi szereplőről elmondhatunk.

Heti műsor:

- Jan. 21. A táncosné.
- " 22. A bájós ismeretlen.
- " 23. D. u. A cigány.
- " Este: A kisasszony férje.
- " 24. Nincs előadás.
- " 25. Mérföldkövek. (Premier.)
- " 26. Lili.
- " 27. Éva. (Heltai Árpád a Népepera táncokomikusának felvételével.)
- " 28. Mérföldkövek (Heltaival.)
- " 29. Leányvásár (Heltaival.)
- " 30. D. u. Drótostót,
- " Este: Zsuzsi kisasszony.

Az Apolló színház iroda hírei.

Prof. Nick Fantom bemutatója, tegnap este volt az Apolló Színházban. A közönség mely majdnem zsufolóság megtöltötte a hatalmas nézőteret, nem győzött eleget csodálkozni ezen a hatalmas filmszenzáción, melynek minden egyes jelenete irraprózó hatása.

Nick Fantomot Max Landa a berlini Lossnig Theater kitűnő művésze játsza, a detektív kivételes egyéniségének minden érdekes vonását kidomborítva. A filmet Németország egyik legkiválóbb mozirendezője Joe May rendezte, akinek avatott keze valóságos mesterművet alkotott, Nick Fantom professzor érdekesítő kalandjaival. Új csapásan halad Joe May a detektívtörténetek terén ezzel a filmjével s ezen az uton — amelyen a bünyűgyi film megszabadult a borzalmak hajhászásától — nagyszerű perspektíva nyílik a detektívfilmek számára. Nick Fantom csodálatos kalandjai — melyekről bizonyára egész Székesfehérvár beszélni fog — ma kerül utóljára bemutatásra még pedig 3 előadásban 5, 7 és 9 órakor.

Az Uránia színház iroda hírei.

Letört szárnyak. Aligha tévedünk, amikor azt állítjuk, hogy az Urániában bemutatott Carmi Mária és Fern Andra-sorozatok a szezon legszébb és legsikerültebb filmalkotásai. Ez a két moziállag azok közé a művésznők közé tartozik, akiket a híres Asta Nielsen, habár rejtett módon is, nem fricskázhat orron. Sőt bátran állíthatjuk, hogy mind a két művésznő elsőrangú tehetség.

Játókuk és mimikájuk, nem szólva a kiállítás elsőrangú voltáról, valóban bámulatbaejtő. A bájós Fern Andra ma és holnap mutatkozik be az Uránia közönségének a „Letört szárnyak” című cirkuszdrámában, amely elejétől végig cirkuszolódásokkal párosult érdekesítő fűri társadalmi dráma. Az Uránia mindeu órákban 3 előadást tart 5, 7 és 9 órakor.

APRÓHIRDETÉSEK.

Tanulóknak jó házból való fiut felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Pénztárnoknő esti foglalkozásra felvétetik az Apolló színházban. Írásbeli ajánlatok az igazgatóság címére küldendők.

Egy kétszobás lakás fürdőszobával, előszobával és villanyvilágítással azonnal, vagy májusra is kiadó. Alsókirálysor 1. sz. alatt.

Nagyszemű ribizkét termő bokrok, bőtermő málnatövek kitűnő fajú operpalánták kaphatók Széchenyi-utca 26. sz.

Aki könnyen és sokat akar keresni, az legyen a Fejérmegyei Napló kiadója.

Harmoniumot keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban.

Egy ház szabadkézből eladó 2 rétet, egy a sziget alatt, a másik a pöntölei határon felül. Tudakozni Selyem-utca 43. sz. a.

Haszonterbe adatik 3 darab buza-föld és két kaszáló rét az 1916. gazdasági évi használatra kukorica termesztésre tudakozni lehet Székesfehérvár, József-utca 3. szám alatt Almássy János zárgondnoknál.

Kiadó azonnal két udvari szoba hozzátartozókkal együtt Tobak-utca 17. sz. alatt. Tudakozódni lehet Háltér 19. sz. alatt, ahol egy magtár azonnal kiadó. Mindenféle használatos.

Karptos munkát, ujat és átdolgozást, szolid kivitelben készít: Turner Imre karptos és díszítő Szent István-u. 3. sz.

Aki unatkozik, aki olvasni szeret, rendelje meg a két hetenként megjelenő Milliák könyvét. Számonként házhoz szállítva 24 fillér. Divaltlapok is kaphatók. Kaufmann Pál könyvkereskedésében Kossuth-utca 9. sz.

Házaladás. Kigyó-utca 23. számú ház szabad kézből eladó.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szombaton és vasárnap, január hó 22 és 23-án:

KIZÁRÓLAGOS JOGGAL.

Carmi Mária és Fern Andra

II. sorozat

LETÖRT SZÁRNYAK.

Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Fern Andra a főszerepben.

Nagyszabású pótműsor.

Szombaton 3 előadás 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap 4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

Van szerencsém a negyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy tűzben horgonyozott mosóüstöket, bográcsokat, vasmoszarakat, zománcozott lemezdedényt, mindennemű vaszerszám és építkezési anyagot, Eternit palát, felsőgallai szenet, cementet, legjobb minőségű fedéllemez, fagy ellenálló habarcsot a legolcsóbb árban és legjobb minőségben szállítom. Saját érdeke tehát mindenkinke, hogy szűkséglete fedezése előtt dusan felszerelt raktáramat megtekintse.

Grósz Bernát, Rác-utca 5.

Telefonszám: 122.

LEGDIVATOSABB

lányka és női filz és tollak, virágok és bársony kalapformák. mindennemű díszek.

Nagy választék szőrmegarnitúrákban.

Bőrcomode és sárcipők. Katonai felszerelés kapható

Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városházter. —

Értesítés! Van szerencsém a negyérdemű közönség tudomására hozni, hogy téglagyár-telepe-men egy modern berendezést

GŐZMALMOT

állítok fel, melyet e hó végével üzembe hozok. Az őrlésre szánt gabonát már e hó 25 től átveszem.

Jó és szolid kiszolgálásról a t. öröközönséget előre is biztosíthatom. Szives pártfogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Eppinger Ignác

téglagyár- és gőzmalomtulajdonos.

Telefon 211.